

СТАНОВИЩЕ

На Фондация „Подслон за човечеството“ / Habitat for Humanity Bulgaria

ОТНОСНО: проект на Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), версия 13.04.2021г., по-долу в текста наричана Стратегия

На първо място бихме искали да отбележим своето удовлетворение от проведения процес на консултации със заинтересованата общественост по проекта на стратегията. Значителна част от препоръките, които бяха направени от различни организации, включително и от Хабитат България намериха своето място в документа. Подобен бе анализа на съществуващото състояние, структурирани бяха целите, включени бяха индикатори за измерване на напредъка, формулирани въз основа на данните, които събира и обработва НСИ. Бихме искали отново да обърнем внимание на няколко неща:

1. По Програмата за устойчиво развитие на ООН за периода 2015-2030 г., „Да преобразим света“ има формулирани индикатори, по които държавите да отчетат напредъка в изпълнението на глобалните цели, свързани с жилищните условия. Това са:

а. **1.4.2. Дял от цялото пълнолетно население със сигурни права върху земя, (а) със законно призната документация и (б), които възприемат правото си на земя като сигурна, по пол и вид на владение (към ЦУР 1)**

б. **11.1.1 Дял от градското население, живеещо в гета, неформални селища или неадекватно жилище. (към ЦУР 11)**

Към настоящия момент, НСИ не събира такъв тип данни и съответно такива индикатори не могат да бъдат отчетани, но считаме, че тези два индикатора са ключови по отношение на осигуряването на сигурност на владението и подобряване на жилищните условия. В този смисъл считаме за важно в Плана за действие към Стратегията да бъдат предвидени дейности, които да осигурят механизъм за събиране на такъв тип данни и същите да позволят отчетане на изпълнението на националните и глобалните цели за устойчиво развитие.

2. В приоритет „Жилищни условия“ са формулирани общи цели, които подкрепяме по принцип, но бихме предложили редакция на три от тях:

а. *Цел „5. Търсене на инструментариум за подобряване на правните и икономически условия за премахване на несъответстващите на ЗУТ/законодателството жилища и квартали“*, считаме, че следва да бъде преформулирана, тъй като препоръките на ООН не са за премахване, а за обновяване на кварталите. Предлагаме следната редакция: **Създаване на**

нормативен инструментариум за придобиване на законен статут на жилища в кварталите с преобладаващо ромско население, обитавани от домакинства в жилищна нужда, за които това жилище е единствено. Както неведнъж сме изтъквали, необходимо е да се предостави възможност за придобиване на възмездно право на собственост върху земята или отстъпено право на строеж върху нея, в случаите, когато това е общинска или държавна собственост. Многостранни са ползите за обществото от решаване на проблема с владеенето на жилищата:

- i. Икономически ползи – придобиването на статут на владееене от стотици хиляди домакинства означава внасяне на данъци и такси в бюджета, в качеството им на собственици и при извършване на сделки с тези имоти. Това означава и възможност за инвестиции в жилищата, достъп до банково финансиране, каквото в момента повечето от тях нямат.
 - ii. Социални ползи - това би дало сигурност и защита за тези уязвими групи от обществото, би им дало стимул за подобряване на жилищните условия, по-висока хигиена, по-добро здраве, по-добро качество на живот.
 - iii. Екологични ползи - възможност за включване на тези жилища в програми за намаляване на енергийната бедност и подобряване качеството на атмосферния въздух. Известен е факта, че замърсяването на атмосферния въздух от нерегламентирано изгаряне на гуми, отпадъци от текстил, пластмаси и др. за битово отопление, най-често е с източник кварталите с преобладаващо ромско население. В момента общините реализират проекти за подмяна на горивните инсталации, но с такива мерки могат да бъдат подпомагани само домакинства в законни жилища.
- b. В цел „б. **Разработване и осъществяване на дългосрочни програми за интегрирана жилищна среда**“, считаме че изразът „интегрирана жилищна среда“ е неясен. Предлагаме следната редакция: **Разработване и осъществяване на дългосрочни програми за насърчаване обновяването на жилищата в кварталите с преобладаващо ромско население, неотговарящи на съвременните конструктивни, хигиенни и екологични изисквания.**
- c. В цел „7. **Съдействие за осигуряване на социални общински жилища за най-маргинализираните и уязвими общности**“, предлагаме да бъде преформулирана на: **Съдействие за осигуряване на социални жилища за най-маргинализираните и уязвим групи, като и за лица в риск от евикция.**

С уважение:.....

Минчо Бенюв
Национален директор на Хабитат България